

2009. április 22., szerda

A bírósági határozatok hatékony végrehajtása az Európai Unióban: az adósok vagyonának átláthatósága

P6_TA(2009)0238

Az Európai Parlament 2009. április 22-i állásfoglalása a bírósági határozatok hatékony végrehajtása az Európai Unióban: az adósok vagyonának átláthatóságáról (2008/2233(INI))

(2010/C 184 E/02)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az EK-Szerződés 65. cikkére,
  - tekintettel „A bírósági határozatok hatékony végrehajtása az Európai Unióban: az adósok vagyonának átláthatósága” című, 2008. március 6-i bizottsági zöld könyvre (COM(2008)0128),
  - tekintettel „Az ítéletvégrehajtás hatékonyságának javításáról az Európai Unióban: bankszámlák letiltása” című, 2006. október 24-i bizottsági zöld könyvre (COM(2006)0618), valamint az erről szóló 2007. október 25-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
  - tekintettel a Bizottság részére az e-igazságszolgáltatásra vonatkozó ajánlásokat tartalmazó, 2008. december 18-i állásfoglalására ⁽²⁾,
  - tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. december 3-i véleményére,
  - tekintettel az európai adatvédelmi biztos 2008. szeptember 22-i véleményére,
  - tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
  - tekintettel a Jogi Bizottság jelentésére és a Gazdasági és Monetáris Bizottság véleményére (A6-0252/2009),
- A. mivel a szubszidiaritás és az arányosság elve értelmében csak abban az esetben képzelhető el közösségi eszköz elfogadása a több államra kiterjedő vonatkozású polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén, ha bizonyítást nyer, hogy a belső piac kialakulása vagy működése előtt álló akadályokat nemzeti szinten nem lehet megszüntetni,
- B. mivel az adósságok késedelmes kifizetése és kifizetésének elmulasztása egyaránt veszélyeztetik a vállalkozások és a fogyasztók érdekeit, különösen akkor, ha a hitelező, illetve a végrehajtó hatóságok nem rendelkeznek információkkal az adós tartózkodási helyére vagy vagyonára vonatkozóan; mivel ezt a problémát tovább súlyosbítja a jelenlegi gazdasági helyzet, amelyben a pénzforgalom alapvető fontosságú a vállalkozások túlélése szempontjából,
- C. mivel a határokon átnyúló adósságbehajtással kapcsolatos problémák komoly akadályt képezhetnek az Európai Unión belüli fizetési megbízások szabad áramlása előtt, és gátolhatják az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést; mivel továbbá az igazságszolgáltatást és a kereskedelem erkölcsi normáit is aláássa, ha a bírósági határozatokat nem lehet végrehajtani,
- D. mivel az adósságbehajtás általában is jelentős problémát jelent, ami még súlyosabb abban az esetben, ha a követelések határon átnyúló jellegűek, különösen a kisvállalkozások számára, amelyek nem rendelkeznek ilyen ügyekre szakosodott jogászokkal vagy erre a célra fenntartott adósságbehajtó részleggel, és gyakran kerülnek abba a kellemetlen helyzetbe, hogy személyzetüket, szűkös pénzügyi forrásait, illetve mindenekelőtt idejüket a termelő tevékenység helyett erre a problémára kell fordítaniuk,

⁽¹⁾ HL C 263 E, 2008.10.16., 655. o.

⁽²⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0637.

2009. április 22., szerda

- E. mivel vannak arra utaló jelek, hogy a késedelmes fizetésekről szóló irányelvet⁽¹⁾ nem tartják be vagy nem ismerik kellőképpen; mivel ha ezt az irányelvet most naprakésszé tennék és megfelelően végrehajtanák, annak a késedelmes fizetést vagy nemfizetést csökkentő, jelentős hatása lehetne,
- F. mivel jelentősek az eltérések a szerződésekre és fizetésekre vonatkozó különböző nemzeti jogrendszerekben abban a tekintetben, hogy a hitelezők a szerződéskötéskor milyen módon biztosítják követelésüket, különösen a tulajdonjog-fenntartási kikötések vagy más hasonló mechanizmusok használata révén, amelyeket az említett eltérések miatt időnként megkerülnek,
- G. mivel a bírósági határozatok hatékony végrehajtása vonatkozásában elfogadandó közösségi jogszabályoknak minden adóra vonatkozniuk kell, a jó- vagy rosszhiszemű adósok közötti bármilyen előzetes megkülönböztetés nélkül,
- H. mivel a fizetés alóli kibúvást, a késedelmes fizetést és a tartozások megfizetésének elmulasztását gyakran súlyosítja, hogy a felek a szerződéskötést megelőzően vagy a szerződéskötéskor nem tanúsítanak kellő gondosságot; mivel nagyobb hangsúlyt kell fektetni a kereskedelmi tudatosságra és a közös referenciakeret alapján meglévő, „európai” stílusú opcionális kikötések lehetséges alkalmazására, ami biztosítaná, hogy a felek már kereskedelmi kapcsolatuk kezdetén megfelelően megfontolják ezeket a kérdéseket,
- I. mivel a Parlament figyelmét felhívták arra, hogy komoly problémát jelenthetnek azok a határon átnyúló ügyek, amelyek ellenszegülő adósokat érintenek, azaz olyan személyeket, akik képesek lennének, de nem hajlandók adósságaik megfizetésére vagy kötelezettségeik teljesítésére, illetve olyan személyeket, akikkel kapcsolatban felmerül az a kockázat, hogy tartozásukat még ellenük kiadott bírósági határozat esetében sem fizetnék meg; mivel úgy tűnik, ezek a személyek gyakran jelentős vagyonnal rendelkeznek különféle szervezetekben, névleges tulajdonosoknál és alapoknál, és a sikeres behajtás nem valósítható meg a szükséges információk nélkül; mivel ezen információkat gyakran úgy kell megszerezni, hogy az ellenszegülő adós arról ne szerezzen tudomást, hiszen ellenkező esetben igen rövid időn belül más joghatóság alá tudná áthelyezni vagyont,
- J. mivel a Parlament tudomására jutott továbbá, hogy bizonyos szuverén államok közismerten nem tesznek eleget a más államok által továbbított választottbírósági vagy bírósági határozatoknak, aminek eredményeképpen úgynevezett „keselyűalapok” jöttek létre, amelyek nyomott árakon megvásárolják ezeket a szuverén adósságokat, majd a behajtás során próbálnak haszonra szert tenni; mivel valószínűleg jobb és méltányosabb lenne megfelelő eszközök révén lehetővé tenni, hogy az eredeti hitelezők hajthassák be a tartozásokat,
- K. mivel feltehetőleg kevés olyan állam van, amely egyáltalán nem rendelkezik határain kívüli vagyonnal, és – ha a hitelezőnek nincs reménye arra, hogy (kizárólag) saját tagállamában vagy az érintett államban elérje az adósság behajtását – csak a külföldi bíróságokon, különösen az EU más tagállamainak bíróságain találhat hatékony jogorvoslatot,
- L. mivel a Brüsszel I. rendelet⁽²⁾ értelmében valamennyi tagállam a saját nemzeti joga által körülírt és meghatározott ideiglenes intézkedéseket alkalmazhatja, és az említett rendelet alkalmazásában az *ex parte* végzések nem képezik kölcsönös elismerés és végrehajtás tárgyát; mivel az *inter partes* végzéseket a fogadó bíróság fogantatosítja, az ezen bíróság rendelkezésére álló olyan eszköz útján, amely az eredetivel leginkább egyenértékű,
- M. mivel az ideiglenes intézkedések az alábbiakat tartalmazhatják: i) rendelkezés a határozat végrehajtási intézkedése alá vonható vagyonnal kapcsolatos információ közléséről, ii) rendelkezés a vagyon végrehajtásig történő megóvásáról, iii) közbenső fizetési meghagyás, amely azonnali kifizetést biztosít a hitelező javára, amíg a vitatott ügyben határozat nem születik,

(1) Az Európai Parlament és a Tanács 35/2000/EK irányelve (2000. június 29) a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről (HL L 200., 2000.8.8., 35. o.).

(2) A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL L 12., 2001.1.16., 1. o.)

2009. április 22., szerda

- N. mivel az ideiglenes intézkedések engedélyezését a Bíróság által alkalmazottakhoz hasonló feltételekhez kell kötni, azaz a hitelezőnek meg kell győznie a bíróságot arról, hogy a követelése jogos (olyan végrehajtható joggal rendelkezik, amely bírói végzés vagy közokirat vagy bizonyíték formájában valószínűsíti a követelést – *fumus boni juris*), igazolnia kell a sürgősséget (annak valós kockázatát, hogy a követelés végrehajtása meghiúsulhat, ha az intézkedést nem hagyják jóvá (*periculum in mora*)), és mivel ezen intézkedések jóváhagyása biztosíték nyújtásához köthető,
- O. mivel kisebb ügyekben, különösen ha a jogi költségek egyébként elriasztóan magasak lennének, a késedelmes igazságszolgáltatás az igazságszolgáltatás megtagadását jelenti, és mivel a jelentősebb ügyekben a vagyonnal kapcsolatos információ hiánya jelentheti a legfontosabb akadályt; mivel az ideiglenes intézkedésekről szóló rendelkezések alkalmazása ezért mindkét esetben kézenfekvő megoldást jelenthet,
- P. mivel emellett az információ rendelkezésre bocsátására irányuló bármely közösségi intézkedést az ilyen tipikus esetek fényében is meg kell vizsgálni, amikor az információ hiánya jelentős igazságtalanságot okoz; mivel a hitelezőnek nem áll módjában behajtani a tartozást, hacsak nem rendelkezik információkkal az adós (és még inkább az ellenszegülő adós) olyan vagyonáról, amit az ítélet végrehajtása keretében le lehet foglalni,
- Q. mivel ez a probléma a gyakorlatban nem korlátozódik azokra az esetekre, amelyekben már hoztak bírósági ítéletet, amelynek nem tettek eleget: a probléma már az előtt felmerülhet, hogy a sértett fél bírósághoz fordulna,
- R. mivel mindezek ellenére alapvető fontosságú, hogy minden javasolt intézkedés arányos legyen; mivel továbbá a javasolt intézkedéseknek nem szabad pusztán megismételniük azt, ami a nemzeti intézkedések révén már ma is elérhető, hanem kizárólag a határon átnyúló tartozásokra kell korlátozódniuk, valamint el kell kerülni a szükségtelen és nem megfelelő harmonizálást,
- S. mivel megfogalmazódtak bizonyos aggodalmak annak kapcsán, hogy az Európai Unióban az ítéleteknek az adósok vagyonának átláthatósága révén történő eredményes végrehajtása alapvető jogokat sérthet, ideértve a magánélethez való jogot (adatvédelem), eljárási biztosítékokat veszélyeztethet, illetve ellentétes lehet több tagállam alkotmányos hagyományaival,
- T. mivel minden javaslatnak költséghatékonynak és a közösségi politika más területeivel összhangban állónak kell lennie annak érdekében, hogy elkerülhető legyen az erőfeszítések szükségtelen párhuzamos-sága,
1. üdvözli a Bizottság fent említett, 2008. március 6-i zöld könyvét, mivel az hozzájárul a lisszaboni stratégiához;
  2. kijelenti, hogy az adós fizetési kötelezettségei teljesítésére való kényszerítéséhez szükséges információk átláthatóságának hiánya ellentétes a jóhiszeműség és a vagyoni felelősség közös elveivel; fenntartja, hogy a végrehajtási módokra vonatkozó nemzeti szabályozások ismeretének hiánya vagy ezen szabályozások nem megfelelő hatékonysága lassítja az egységes belső piac megvalósítását, és indokolatlan költségeket eredményez;
  3. rámutat arra, hogy a késedelmes fizetés, a fizetés elmaradása, valamint az adósságbehajtás problémája károsan hat a hitelező üzleti vállalkozására és a fogyasztók érdekeire, csökkenti a belső piacba vetett bizalmat és aláássa a peres eljárásokat;
  4. támogatja a „jobb jogalkotás” elvein alapuló integrált és hatékony stratégiát, és úgy véli, hogy a hitelek behajtását oly módon kell elérni, hogy közben a megkülönböztetésmentesség, az érzékeny adatok védelme, valamint a jogi biztosítékok ne szenvedjenek csorbát, mindezt olyan arányos intézkedésekkel, amelyek biztosítják a kellő átláthatóságot, továbbá jelentősen csökkentik a tájékoztatási és kezelési költségeket;
  5. ragaszkodik ahhoz, hogy a hitelező számára nem csak a nyilvánosan rendelkezésre álló információkhoz, hanem a végrehajtási eljárás és az adósságbehajtás kezdeményezéséhez szükséges – az adósnilylatkozatból, más nyilvántartásokból vagy harmadik személyektől származó – adatokhoz való hozzáférést is biztosítani kell, az illetékes hatóság felügyelete mellett, vagy annak közvetítésével, egyszerű formában az egész belső piac területén;

2009. április 22., szerda

6. egyetért a Bizottsággal abban, hogy a bírósági határozatok végrehajtása révén történő, határokon átnyúló adósságbehajtás jelentős probléma a belső piac szempontjából, ám úgy véli, hogy a Bizottság által felvetett megoldások további munkát igényelnek a legnehezebb kérdés, az ellenszegülő adósok problémájának megfelelő kezelése érdekében;

A nemzeti végrehajtási jogszabályokra és gyakorlatokra vonatkozó kézikönyv kidolgozására irányuló javaslat

7. megállapítja, hogy egy ilyen kézikönyv elkészítése és naprakészen tartása valószínűleg igen fáradságos és drága feladat, és hogy a jóvátételt kereső magánszemélyek számára egyszerűbb lenne egyetlen rendszer, továbbá hogy az esetek többségében a hitelezőknek az adott külföldi joghatóság területén működő jogászok tanácsát kell kérniük; úgy véli, hogy ennek ellenére működőképes, határokon átnyúló rendszer hiányában egy egyszerűsített változat hasznos lehet;

8. határozottan úgy véli, hogy hasznos lenne közzétenni a 77/249/EGK ⁽¹⁾ és a 98/5/EK ⁽²⁾ irányelvek értelmében belső piaci jogait gyakorló külföldi ügyvédek nemzeti nyilvántartását; rámutat arra, hogy e nemzeti nyilvántartásokat a Bizottság honlapjáról is elérhetővé lehetne tenni, és kiegészíthetné a kézikönyvet;

A nyilvántartásokban rendelkezésre álló információ körének bővítése, valamint a nyilvántartásokhoz történő hozzáférés javítása

9. ellenzi a népesség-nyilvántartások, illetve a társadalombiztosítási és adóügyi nyilvántartások vonatkozásában az indokolatlan, válogatás nélküli és önkényes hozzáférés biztosítását, és támogatja az ítéletek Európai Unióban történő eredményes végrehajtását biztosító megfelelő és arányos keretrendszer létrehozását;

10. álláspontja szerint a népesség-nyilvántartásokhoz (ahol ilyen létezik) való hozzáférés hasznos lehet a tartásdíjat vagy személyi kölcsönt nem fizető, szerencsétlen helyzetbe került magánszemélyek felkutatására és a visszaélések megelőzésére;

11. véleménye szerint annak ellenére, hogy egyes jogrendszerekben sikeres újításnak bizonyult a társadalombiztosítási és adóügyi nyilvántartásokhoz való jobb hozzáférés, az adatvédelmi és titoktartási szabályok betartását is biztosítani kell; rámutat arra, hogy ez a közvélemény számára érzékeny kérdés; megállapítja továbbá, hogy lehetnek jogi problémák annak kapcsán, hogy az adatokat az adatgyűjtés eredeti céljától eltérő célokra használják fel;

12. megállapítja továbbá, hogy az adóbevallások és társadalombiztosítási adatok számos tagállamban titkosak, és hogy egy nyilvántartás gondolatát a nem megfelelő felhasználás kockázata miatt ezekben az országokban nem fogadnák kedvezően, és a végrehajtó hatalommal való visszaélésnek tekintnék;

13. fenntartja, hogy ha a javasolt megoldás az elérendő célhoz képest aránytalan lenne, visszaélésekre adhat lehetőséget, és megsértheti a magánélethez való jogot;

A végrehajtó hatóságok közötti információcseré

14. úgy véli, hogy az állami végrehajtó szervek közötti jobb együttműködés gondolatát érdemes alaposabban kidolgozni, ám hangsúlyozza, hogy nem minden tagállamban létezik ilyen szerv;

Az adós nyilatkozata

15. úgy véli, hogy az adós nyilatkozata az ítéltvégrehajtási eljárás hasznos eleme lehet, amennyiben az a nemzeti jog szerinti szankciókra támaszkodik;

⁽¹⁾ A Tanács 1977. március 22-i 77/249/EGK irányelve az ügyvédi szolgáltatásnyújtás szabadsága tényleges gyakorlásának elősegítéséről (HL L 78., 1977.3.26., 17. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1998. február 16-i 98/5/EK irányelve az ügyvédi hivatásnak a képzés megszerzése országától eltérő tagállamokban történő folyamatos gyakorlásának elősegítéséről (HL L 77., 1998.3.14., 36. o.).

2009. április 22., szerda

16. úgy véli, hogy e területen nincs szükség közösségi fellépésre mindaddig, amíg be nem bizonyosodik a meglévő tagállami eszközök elégtelensége;

Egyéb intézkedések

17. javasolja, hogy tegyék megfontolás tárgyává a nemzeti bíróságok ideiglenes intézkedéseit kiegészítő közösségi ideiglenes intézkedés valamilyen formájának bevezetését; úgy véli, hogy ez megvalósulhatna egy egyszerű és rugalmas eljárás formájában, amely az EU egész területén érvényes lenne, elkerülve ezáltal a késedelmeket és a felesleges költségeket; úgy véli, hogy ez hatékony és méltányos lenne azok szempontjából is, akik nem szerepelnek félként az ügyben;

18. javasolja, hogy ez az intézkedés a választottbírósági követelésekre is vonatkozhatna, és ezeket is figyelembe lehetne venni a Brüsszel I. rendelet jövőbeni felülvizsgálatakor;

19. felszólítja a Bizottságot, hogy kezelje ezt az ügyet prioritásként, és készítse: a) részletes értékelést a problémáról, b) megvalósíthatósági tanulmányt a lehetséges közösségi eszközökről, c) hatásvizsgálatot a határon átnyúló szempontokra korlátozott közösségi jogorvoslati lehetőségekről; úgy véli, hogy a Bizottság vizsgálatának minden javasolt közösségi eszköz esetében azonosítania és kellően indokolnia kell a megfelelő jogalapot is, és az említett eszközöknek a határon átnyúló esetekre kell korlátozódniuk, és az e területen meglévő, tisztán nemzeti jogorvoslati lehetőségeket kell kiegészíteniük, azok alkalmazását nem zavarhatják;

20. sürgeti a Bizottságot, hogy teljes körűen vizsgálja meg azokat a szerződéskötést megelőző, illetve szerződéses intézkedéseket, amelyek összekapcsolhatóak egy közös referenciakeret fejlesztésével, valamint minden olyan opcionális, ebből eredő eszközt annak biztosítására, hogy a határokon átnyúló európai szerződések szerződő felei a szerződés megkötésekor vegyék figyelembe a késedelmes fizetés vagy a nemfizetés problémáját;

21. nagy várakozással tekint a késedelmes fizetésekkel foglalkozó irányelv felülvizsgálata elé, és sürgeti a Bizottságot, hogy azt a jelenlegi gazdasági környezetre tekintettel a lehető leggyorsabban hajtsa végre;

22. javasolja, hogy készüljön tanulmány a tulajdonjog-fenntartás és más hasonló mechanizmusok eltérő nemzeti jogi felfogásáról, azok kölcsönös elismerésének biztosítása céljából;

23. javasolja, hogy a bírósági határozatban elismert tulajdonosi jogokat megszerző fél ezeket a jogokat az átruházóval megegyező feltételek mellett érvényesíthesse;

*

* *

24. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok parlamentjeinek.
